

Marginalia

Fra miljøhistoriens skatkammer

Lugten fra svinestalde er ikke kun noget, der er høret vor tid til.

I 1976 klagede beboere på Samsø over en udvidelse af svineproduktion, der ikke opfyldte miljøreglementet. Men på Samsø var en kommunal ingeniør, åh så vis, så vis, kan man se af citatet fra Århus Stiftstidende 16. nov. 1976: Kommuneingeniør P. Givskov, Samsø, som har udfærdiget svaret til beboerne, siger, at grunden til at det ikke opfylder miljølovens bestemmelser er, at "her på Samsø snakker vi sammen. – Jeg har personligt besøgt den nyoprettede svinestald i Kolby, og pigerne på kommunekontoret kunne ikke lugte noget usædvanligt, da jeg kom tilbage. Så helt galt kan det vist ikke være".

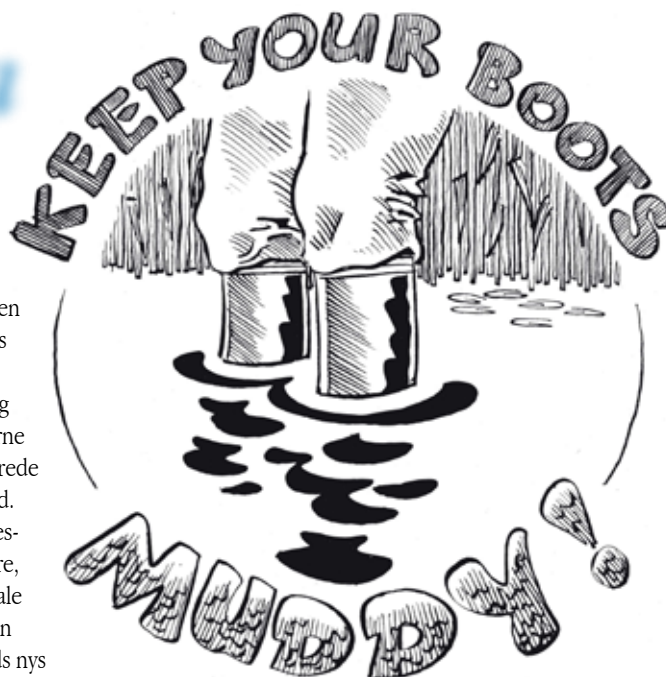
Han bliver bakket op af svinestaldens ejer, gdr. Berthelsen, der mener at "klageskriftet er iværksat af Københavnerne og turister, der hellere skulle blive hjemme i deres egne byer, hvis ikke de kan tåle lugten".

"Synes du at det er rigtigt, at svineslagteriets direktør, P.E. Petersen, som kommunalpolitiker skal tage stilling til klager over lugt

og fluer fra din svinestald" spørger journalisten. "Ja, det er helt i orden, for jeg er sikker på, at Petersen står på landmændenes side".

Og det var den gang landbrugskonsulenterne kunne give de bekymrede miljøfanatikere besked. Som da en skole i Boestofte indførte miljølære, og inviterede den lokale konsulent til at give sin mening om en åmands nysudkomne lærebog: "Man skal ikke tage så tungt på følgerne af landbrugets giftstoffer. Han havde givet sine grise foder, hvor kviksvølbjeidset korn var blandet i. Og svinene døde da ikke af det," (Politiken 11. marts 1970).

Ja, det er meget længe siden, og i dag er der en helt anden holdning fra landbruget. Som fx i Vinderup, hvor borgmesteren ikke kan se, at landbrugets overproduktion af svin er et problem man skal tage sig af (Radio MidtVest 27. okt. 04). Der spores en ny erkendelse, som udtrykt af en af lovbruderne, for-

manden for Mariager og omegns landbofor- enings bestyrelse, Søren Schnack (Jyllandsposten 12 dec. 1998): "Indtil nu har det været bredt accepteret (at bryde loven). Men nu kan det ikke længere lade sig gøre, når der er kommet fokus på det".

Også fra landbrugserhvervets top er der nye toner, som fx fra den nys udnævnte direktør for slagterierne, der ifgl Mandag Morgen 8. marts 2006 sagde, at vil man have en føde- vareproduktion i Danmark, må man vænne sig til lugten.

For vi må jo ikke glemme, at landbruget bi- drager (bemærk at andet bogstav ikke er en trykfejl) med skatte kroner. Som den store svineproducent (14.000 svin pr år) Lohman Poulsen i Føllenslev udtrykte det (Politiken 21 dec. 1997): "Jeg har aldrig rigtig betalt skat, men i foråret 1996 kunne jeg se, at nu gik den ikke længere. Nu skulle jeg til at betale skat. Så købte jeg en vindmølle til tre millioner, og så kunne jeg afskrive en million det første år."

Foresten ejes hver anden vindmølle i Dan- mark af landmænd (Landbrugsavisen 21. juni 2006), men skam få den der tænker ild herom.

Og at også nogle landmænd erkender at de kan forårsage miljøproblemer er der et frisk eksempel på fra Gerå i Vendsyssel, der her sidst i juli blev ramt af gylle (Sportsfiskerens hjemmeside 31. juli 2006), så ørrederne døde. Den lokale indsatsleder fik denne kommentar af den formodede, skyldige landmand: "Nå ja, det regnede jo kraftigt i går, og jeg kan da ikke udelukke at der er røget en sjat gylle i åen."

Aquamontanus

